

Høringssvar vedrørende kvalitet og personale

Forslag om sammenlægning af Børnehusene Kongehøjen og Troldhøj, Svogerslev

I 2021 blev Børnehuset Troldhøj kåret som Årets Dagtilbud. Begrundelsen handlede hverken om mursten eller kvadratmeter. Den handlede om en pædagogik, hvor børnene får lov at bruge deres krop og prøve ting af — også selvom man kan risikere at komme hjem med en skramme på knæet. Og den handlede om et personale og en ledelse, der turde stå fagligt på egne ben. Pædagogisk leder Ronni Mathiassen sagde ved prisoverrækkelsen, at han håbede, anerkendelsen kunne være med til at befri pædagogikken, så fagfolkene tør bruge den selvstændigt uden at vente på et dekret oppefra.

Jeg nævner det, fordi det siger noget præcist om, hvad der skaber kvalitet i et dagtilbud. Det er ikke størrelsen. Det er ikke driftsoptimering. Det er stabile voksne, der kender børnene, og som har fagligt råderum til at handle.

I dag er der længere til den status, end der var i 2021. Ikke fordi medarbejderne er blevet dårligere, men fordi hele dagtilbudsområdet er presset — først og fremmest på rekruttering og fastholdelse. Det er den virkelighed, forslaget om en sammenlægning lander i, og det er en af grundene til, at jeg mener, forslaget hviler på et ufuldstændigt grundlag.

Personalesituationen er områdets største udfordring — og den er ikke med i forslaget

Roskilde Kommunes egen personalepolitiske redegørelse 2026 viser, at kommunen har markant sværere ved at fastholde medarbejdere end landet som helhed:

- Den samlede personaleomsætning var 17,8 pct. fra november 2024 til november 2025 mod 11,5 pct. i alle landets kommuner. Kommunens egen målsætning er under 15 pct., og redegørelsen konstaterer, at målsætningen i en årrække ikke har været opfyldt.
- For pædagogisk personale i daginstitutioner, klub og skolefritidsordning var omsætningen 14,6 pct. mod 9,4 pct. på landsplan.
- For pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter var den 32,6 pct. mod 25,5 pct. på landsplan.
- For pædagogisk uddannede ledere var den 12,1 pct. mod 6,8 pct. på landsplan — næsten det dobbelte.
- Sygefraværet på direktørområdet Skole og Børn var 6,7 pct. i 2025 mod en politisk målsætning på 5,0 pct.

Det er tal fra kommunens eget materiale, og de beskriver et område, hvor udskiftningen af voksne omkring børnene i forvejen er højere end i resten af landet. Kvalitet i et dagtilbud bygger på relationer, og relationer kræver, at de samme voksne bliver. Når jeg som forælder oplever, at afstanden til 2021 er vokset, er det netop dét, den handler om.

Jeg savner derfor en vurdering af, hvad en sammenlægning betyder for børnenes hverdag — og ikke kun af, hvad kommunen mener, den kan spare. Skal niveauet fra 2021 genfindes, kræver det, at man tør se ud over de rene tal. Når først korthuset er faldet sammen, kan man i et regneark se, hvad det koster at bygge op igen. Indtil da står det uklart, om kommunen

overhovedet har forholdt sig til den pædagogiske konsekvens for børnene — særligt når sammenlægningen tænkes gennemført allerede 1. maj 2027.

Forslaget skærer dér, hvor området i forvejen er mest sårbart

Af råderumsforslaget fremgår, at en sammenlægning vil medføre en reduktion i antallet af pædagogiske ledere, og at effekten på det pædagogiske personale forventes at være minimal, fordi pengene følger barnet.

Den betragtning er økonomisk korrekt og pædagogisk utilstrækkelig. For det første fjerner man pædagogisk ledelse i et område, hvor omsætningen blandt pædagogisk uddannede ledere i forvejen er næsten dobbelt så høj som på landsplan. For det andet betyder "pengene følger barnet" ikke, at de kendte voksne følger med. For børnene er det ikke ligegyldigt, om det er de samme pædagoger, der tager imod dem om morgenen.

Jeg beder om, at de personalemæssige konsekvenser bliver belyst fagligt og ikke kun som antal årsværk.

Kvalitet skabes i nærhed — også for de børn, der ikke passer i en kasse

Byrådet vedtog i september 2024 omstillingen "Stærke fællesskaber for alle børn og unge". Et af de fire spor, "Stærke almene dagtilbud og skoler", har som udtrykkeligt formål at styrke de almene tilbud økonomisk og kompetencemæssigt, så de kan rumme børnene i deres nærområde — i stedet for den udvikling, hvor flere og flere børn skal køres til særlige tilbud langt fra hjemmet.

Forvaltningen anfører, at forslaget ikke har konsekvenser for den omstilling. Det har jeg svært ved at genkende. Et enkelt stort børnehus giver færre forskellige rammer at tilbyde børnene. Netop de børn, der har brug for ekstra støtte, eller som ikke lige passer ned i en kasse, er dem, der har mest brug for overskuelighed, færre skift og voksne, der kender dem.

Børnepsykolog og lektor ved Aarhus Universitet Grethe Kragh-Müller, der er hovedforfatter på en undersøgelse af børns udvikling og trivsel i små og store daginstitutioner, har peget på, at de mindre tilbud er bedre på stort set alle punkter, når det gælder nærvær, relationer, trivsel og pædagogisk kvalitet. Hun afviser samtidig argumentet om, at større enheder giver bedre faglig sparring: i de store børnehuse når pædagogerne det ikke, mens man i de mindre arbejder så tæt sammen, at den faglige udveksling sker løbende.

Da Roskilde Kommune i 2024 foreslog at lukke fem mindre daginstitutioner, fortalte forældre i avisen om børn, der ikke trivedes i store børnehuse, herunder et barn med autisme, og om, at et mindre tilbud kan forebygge mistrivsel — og dermed også de dyrere specialtilbud senere. Det er den samme bekymring, jeg rejser her.

Dagtilbud og skole kan ikke tænkes hver for sig

Roskilde Kommune investerer i disse år i Lynghøjskolen som omdrejningspunkt for hele byen. Af kommunens egen handleplan for Svogerslev 2026-2029 fremgår, at landskabsplanen skal bidrage til at gøre Lynghøjskolen til "et forstærket samlingssted i byen", og at skolen skal være byens kulturelle samlingspunkt, som i endnu højere grad er tilgængeligt for borgerne efter

skoletid. Første etape blev indviet i september 2024, og etape 2 og 3 ligger i planen for de kommende år.

Det er den rigtige ambition. Men et samlingspunkt forudsætter, at der er nogen at samle, og at de har deres hverdag i byen. Børnelivet i Svogerslev begynder ikke i 0. klasse. Det begynder i vuggestuen og børnehaven, og det er dér, fundamentet for skolegangen lægges — sprogligt, socialt og motorisk. Hvis familier oplever, at den lokale pasning bliver færre huse med længere vej og mindre nærhed, svækker det præcis det lokale hverdagsliv, som skolen skal være samlingspunkt for.

Anekdotisk kan jeg berette at min datter på 4 år, går til gymnastik i Lynghøjskolens sal torsdag eftermiddag frem for andre tilbud inde i Roskilde simpelthen fordi det er nemmere at få hverdagen til at hænge sammen når det er et stenkast fra hendes institution. Hvis vi f.eks. skulle hente hende inde i Roskilde, ville sport og lign. også forgå derinde – hvor hendes venner ville være, og ikke i Svogerslev.

Kommunen ved det godt selv. I den model, Skole- og Børneudvalget har fået forelagt for at følge omstillingen, kobles data fra dagtilbuddene direkte til skolen: elevfravær i 0., 1. og 2. klasse kobles til børnehusene, sprogvurderinger i 0. klasse kobles til sprogtrappedata fra dagtilbuddene, og KIDS-vurderinger på børnehusniveau kobles til folkeskolen. Når kommunen selv måler sammenhængen mellem dagtilbud og skolegang, kan dagtilbuddene ikke samtidig behandles som en isoleret budgetpost.

Svogerslev skal udvikles som en by, hvor børn kan leve hele deres børneliv lokalt: vuggestue, børnehave og skole i deres eget lokalområde. Det er også kommunens egen ambition. Helhedsplanen for Svogerslev fra juni 2020 skal blandt andet muliggøre tiltag, der fremtidssikrer en tresporet folkeskole fra 0. til 9. klasse, og beskriver fremtidens Svogerslev som beboet af aktive børnefamilier. Den ambition bliver ikke stærkere af, at den lokale dagtilbudskapacitet reduceres.

Regnearket ser ikke de mennesker, der skal udleve besparelsen

Forslaget giver en nettobesparelse på 650.000 kr. i 2027 og 950.000 kr. årligt fra 2028. Det samlede nettobudget på dagtilbudsområdet er 483,6 mio. kr. i 2027. Besparelsen svarer altså til under 0,2 pct. af området. Samtidig fremgår det af forslaget selv, at afledte effekter på ejendomsudgifter og et eventuelt salg af bygninger ikke er indregnet.

Til gengæld er der rigelig erfaring med, hvad regningen bliver, når kapacitet og fagligt miljø først er afviklet:

- I Viby-Dåstrup, hvor kommunen tidligere lukkede daginstitutioner, skal byrådet nu finde 9,2 mio. kr. til pavilloner, fordi der er brug for pladserne, før det nye børnehus står klar. Forvaltningen har foreslået at tage fem af de millioner fra pengene til netop det permanente børnehus. Formanden for bestyrelsen for dagtilbuddene i Område Syd kalder det konsekvensen af kortsigtet planlægning, og formanden for Skole- og Børneudvalget har om kursen sagt, at det ikke er første gang, det sker, og nok heller ikke sidste.
- I Jyllinge har skolebestyrelsen efter otte år med den sammenlagte Nordskolen bedt om at få Jyllinge Skole og Baunehøjskolen tilbage som to selvstændige skoler. Sammenlægningen af enheder gav hverken den økonomi eller den nærværende ledelse, der var forudsat.

Jeg ser samme mønster i forslaget for Svogerslev: en forholdsvis lille besparelse i et regneark, hvor de menneskelige forudsætninger — at der er nogen til at løfte opgaven, og at de bliver — ikke indgår. Fejl af den type er dyre at rette op på bagefter, og prisen betales først af børnene.

Spørgsmål, jeg beder om svar på

- Hvilken vurdering af konsekvenserne for rekruttering, fastholdelse og sygefravær ligger til grund for forslaget?
- Hvordan vil forvaltningen sikre, at en sammenlægning ikke øger personaleomsætningen yderligere i et område, hvor den allerede ligger markant over landsgennemsnittet?
- Hvordan hænger en reduktion i pædagogisk ledelse sammen med, at omsætningen blandt pædagogisk uddannede ledere i Roskilde er næsten dobbelt så høj som på landsplan?
- Hvordan sikres det konkret, at børn med behov for ekstra støtte fortsat kan rummes i det almene dagtilbud i Svogerslev, sådan som omstillingen "Stærke almene dagtilbud og skoler" lægger op til?
- Hvilke erfaringer fra kapacitetsforløbet i Viby-Dåstrup og fra sammenlægningen af Jyllinge Skole og Baunehøjskolen er indarbejdet i beslutningsgrundlaget?
- Svogerslev har ifølge kommunens egen helhedsplan en høj andel ældre, og et af planens formål er netop at løsne op for et fastlåst boligmarked, hvor ældre bliver boende i parcelhusene, fordi der ikke findes andre boligtyper i byen. Det generationsskifte er allerede i gang, og husene overtages af børnefamilier. Hvordan er den udvikling indregnet i beslutningsgrundlaget, og hvad er planen, hvis behovet for dagtilbudspladser i Svogerslev stiger igen, efter kapaciteten er reduceret?

Min opfordring

Jeg opfordrer Skole- og Børneudvalget og byrådet til at tage forslaget ud af budgettet — eller som minimum udsætte det, indtil der foreligger en faglig vurdering af de personalemæssige konsekvenser og af sammenhængen til skolen.

Et dagtilbud, der har været landets bedste, er ikke et budgetteknisk anliggende. Det er resultatet af mange års arbejde med en kultur, en pædagogik og et personale, der kender børnene. Det kan afvikles på et budgetmøde, men det kan ikke genskabes med en anlægsbevilling nogle år senere.

Med venlig hilsen

Mark Klitgaard Brodersen

Forælder, Svogerslev

Kilder

- Råderumsforslag, Skole- og Børneudvalget, budget 2027-2030: "Dagtilbud — Sammenlægning af dagtilbud".
- Personalepolitisk Redegørelse 2026, Roskilde Kommune: personaleomsætning (figur 6-7 og bilagstabel 9) og sygefravær (figur 8-9).

- Omstilling på Skole- og Børneudvalgets område, herunder byrådets beslutning 18. september 2024 og modellen for opfølgning.
- Helhedsplan for Svogerslev, vedtaget af Roskilde Byråd i juni 2020.
- Sjællandske Nyheder: "Modigt børnehus kåret som landets bedste"; "Børnehaveforsker: — Jeg kan blive helt dårlig ved at tænke på det" (26. august 2024); "Byens mindste børnehave i lukkefare igen" (21. august 2024); "Lukninger afløst af mangel — så må kommunen punge ud" (18. august 2026); "Forældre og medarbejdere vil splitte storskole op igen" (17. august 2026).